

ความเป็นพลเมืองในวิถีระบอบประชาธิปไตย

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ความเป็นพลเมืองในวิถีระบอบประชาธิปไตย

ความหมายของพลเมือง

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้ให้ความหมายของคำว่า “พลเมือง” “วิถี” และ “ประชาธิปไตย” ไว้ดังนี้

พลเมือง หมายถึง ประชาชน ราษฎร ชาวประเทศ

วิถี หมายถึง สาย แนว ถนน ทาง

ประชาธิปไตย หมายถึง ระบบการปกครองที่ถือมติปวงชนเป็นใหญ่ การถือเสียงข้างมากเป็นใหญ่

ดังนั้น คำว่า “**พลเมืองที่ดีในวิถีชีวิตประชาธิปไตย**” หมายถึง พลเมืองที่มีคุณลักษณะที่สำคัญ คือ เป็นผู้ที่ยึดมั่นในหลักศีลธรรมและคุณธรรมของศาสนา มีหลักการทางประชาธิปไตยในการดำรงชีวิต พลเมือง หมายถึง คนที่มีสิทธิและหน้าที่ในฐานะประชาชนของประเทศใดประเทศหนึ่ง หรือประชาชนที่อยู่ภายใต้ผู้ปกครองเดียวกัน มักมีวัฒนธรรมเดียวกัน เช่น คนไทยทุกคนควรทำตัวเป็นพลเมืองดี คือนอกจากตระหนักถึงสิทธิของตนเองแล้ว ยังต้องทำหน้าที่ที่กฎหมายรัฐธรรมนูญกำหนดและปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม โดยมีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน อันจะก่อให้เกิดการพัฒนาสังคมและประเทศชาติเพื่อให้เป็นสังคมและเป็นประเทศประชาธิปไตยอย่างแท้จริง ตามหลักการทางประชาธิปไตย

กล่าวโดยสรุป คำว่า “พลเมือง” มีความแตกต่างจากคำว่า “ประชาชน” และ “ราษฎร” ตรงที่ว่าพลเมืองจะแสดงออกถึงความกระตือรือร้นในการรักษาสิทธิต่าง ๆ ของตน รวมถึงการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยการแสดงออกซึ่งสิทธิ เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น

หลักการเป็นพลเมืองในวิถีระบอบประชาธิปไตย

การปกครองในระบอบประชาธิปไตย เป็นการปกครองที่ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ ซึ่งจะประสบความสำเร็จได้นั้น ต้องสร้างความเป็นพลเมืองให้ประชาชนสามารถปกครองตนเองได้ การสร้างพลเมืองให้มีความเป็นพลเมืองในวิถีระบอบประชาธิปไตย มีหลักพื้นฐานสำคัญอยู่ ๓ ประการ ดังนี้

๑. **เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์** ที่ทุกคนเกิดมามีคุณค่าเท่ากันมีอาจล่วงละเมิดได้ การมีอิสรภาพและความเสมอภาค การยอมรับในเกียรติภูมิของแต่ละบุคคล โดยไม่คำนึงถึงสถานภาพทางสังคม ยอมรับความแตกต่างของทุกคน

๒. **เคารพสิทธิ เสรีภาพ และกฎกติกาของสังคมที่เป็นธรรม** โดยให้ความสำคัญต่อสิทธิ เสรีภาพ การมีกฎกติกาที่วางอยู่บนความยุติธรรมและชอบธรรม มีหลักนิติรัฐในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพมิให้ถูกละเมิด

๓. **รับผิดชอบต่อตนเอง ผู้อื่น สังคม และประเทศชาติ** โดยตระหนักถึงบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเอง ต่อสังคม การดำรงตนเป็นประโยชน์ต่อสังคม ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ใช้สติปัญญาในการแก้ไขปัญหาด้วยเหตุและผล

หน้าที่ของพลเมืองไทย

ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยมีรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ ได้กำหนดให้อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุข ทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล นอกจากนี้ ประชาชนซึ่งเป็นผู้ทรงสิทธิหรือเจ้าของสิทธิในอำนาจอธิปไตย ยังสามารถมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศตามระบอบประชาธิปไตยโดยทางตรงและทางอ้อม คือ

๑. ประชาธิปไตยทางตรง หรือที่เรียกว่า “การเมืองภาคพลเมืองหรือภาคประชาชน” เช่น การใช้สิทธิตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดด้วยตนเองหรือต้องทำร่วมกับผู้อื่น โดยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย การร่วมเวทีประชาคม การทำประชาพิจารณ์ เป็นต้น

๒. ประชาธิปไตยทางอ้อม หรือที่เรียกว่า “การเมืองภาคตัวแทน” เป็นการเลือกตั้งทั้งในระดับท้องถิ่น ได้แก่ การเลือกตั้ง อบต. เทศบาล อบจ. เมืองพัทยา และกรุงเทพมหานคร เป็นต้น และระดับชาติ เพื่อทำหน้าที่แทนประชาชน ได้แก่ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) และสมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) เป็นต้น

ดังนั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้กำหนดให้
ปวงชนชาวไทย มีหน้าที่ ๑๐ ประการ ดังนี้

๑. พิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์และการปกครองระบอบ
ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
๒. ป้องกันประเทศ พิทักษ์รักษาเกียรติภูมิ ผลประโยชน์ของชาติ รวมตลอดทั้ง
สาธารณสมบัติของแผ่นดิน และให้ความร่วมมือในการบรรเทาสาธารณภัย
๓. ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด
๔. เข้ารับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาภาคบังคับ
๕. รับประทานอาหารตามที่กฎหมายบัญญัติ
๖. เคารพและไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น และไม่กระทำการใดที่อาจ
ก่อให้เกิดความแตกแยกหรือเกลียดชังในสังคม
๗. ไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือลงประชามติอย่างอิสระ โดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม
ของประเทศเป็นสำคัญ
๘. ร่วมมือและสนับสนุนการอนุรักษ์และคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ
ความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งมรดกทางวัฒนธรรม
๙. เสียภาษีอากรตามที่กฎหมายบัญญัติ
๑๐. ไม่ร่วมมือหรือสนับสนุนการทุจริตและประพฤติมิชอบทุกรูปแบบ

บรรณานุกรม

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. *ความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย*. กรุงเทพฯ:

สำนักงานการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, ๒๕๕๘.

_____ . *พื้นฐานความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย*. กรุงเทพฯ:

สำนักงานการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, ๒๕๕๖.

_____ . *พลเมืองในระบอบประชาธิปไตย*. กรุงเทพฯ:

สำนักงานการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, ๒๕๕๕.

_____ . *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐*.

(พิมพ์ครั้งที่ ๔). กรุงเทพฯ: สำนักงานการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, ๒๕๖๒.

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์. “*พลเมืองดีวิถีประชาธิปไตย*.”

สืบค้นเมื่อ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๒. จาก https://www.ect.go.th/phetchabun/ewt_dl_link.php?nid=86,

สถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา. “*พื้นฐานความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย*.”

สืบค้นเมื่อ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒. จาก <http://www.radioparliament.net/parliament/uploads/ckeditor/files/0405571549.pdf>.

กลุ่มงานสารนิเทศ
สำนักประชาสัมพันธ์
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

พิมพ์ที่ : สำนักพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร